

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«Харківський політехнічний інститут»

Навчально-науковий інститут соціально-гуманітарних технологій
Кафедра соціології і публічного управління

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова
Вченої ради ННІ СГТ НТУ ХПІ
 Андрій КІПЕНСЬКИЙ
« 19 » червня 2025 року

Рішення Вченої ради
інституту від « 17 » 06 2025 року,
протокол № 5

ПРОГРАМА
атестаційного екзамену за фахом
за освітньо-професійною програмою «Цифрове врядування»
(спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»)
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
(термін навчання 3 роки 10 місяців)

Програму розглянуто
на засіданні кафедри
соціології і публічного
управління
Протокол від « 30 » травня 2025 року № 5

Харків -2025

Програма атестаційного екзамену за фахом з освітніх компонент професійної та практичної підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної і заочної форм навчання за освітньо-професійною програмою «Цифрове врядування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» (термін навчання 3 роки 10 місяців).

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Володимир МОРОЗ – доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри соціології і публічного управління;

Діна ТЕРЕЩЕНКО – доктор наук з державного управління, проф., проф. кафедри соціології і публічного управління;

Віталій КРУГЛОВ – доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри соціології і публічного управління

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. Порядок та форма проведення атестаційного екзамену	7
2. Зміст програми комплексного атестаційного екзамену	8
2.1 Державне та регіональне управління	8
2.2 Основи публічного управління та адміністрування	13
2.3 Електронне врядування	17
3. Перелік питань з навчальних дисциплін циклу професійної підготовки, які виносяться на атестаційний екзамен	19
4. Критерії оцінки рівня знань здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти при здачі атестаційного екзамену	26
5. Зразок завдань в екзаменаційному білеті	28
Рекомендована література	30

ВСТУП

Програму комплексного атестаційного екзамену розроблено відповідно до освітньо-професійної програми «Цифрове врядування» та Стандарту вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування».

Мета атестаційного екзамену — підтвердити професійну кваліфікацію випускника шляхом перевірки відповідності його знань і вмінь вимогам Державного стандарту та освітньої програми «Цифрове врядування» зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування», а також оцінити його готовність самостійно вирішувати складні управлінські завдання в умовах системних реформ в Україні.

Атестаційний екзамен передбачає перевірку знань, що формують уміння, компетентності, які зазначені в освітньо-професійній програмі бакалавра «Цифрове врядування» зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

Здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти мають продемонструвати здатність до розв'язання складних спеціалізованих завдань і практичних проблем у сфері публічного управління та адміністрування і/або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій і наукових методів галузі «Публічного управління та адміністрування», які характеризується комплексністю та невизначеністю умов, зокрема:

Загальні компетентності спеціальності (ЗК)	
ЗК 1	Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 2	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК 3	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ЗК 4	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК 5	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
ЗК 6	Здатність працювати в команді.
ЗК 7	Здатність планувати та управляти часом.
ЗК 8	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК 9	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних

	джерел.
ЗК 10	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК 11	Здатність спілкуватися іноземною мовою.
ЗК 12	Навички міжособистісної взаємодії.
ЗК 13	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності).
ЗК 14	Знати та дотримуватись засад академічної доброчесності
Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (СК)	
СК 1	Здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів.
СК 2	Здатність забезпечувати належний рівень вироблення та використання управлінських продуктів, послуг чи процесів.
СК 3	Здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки.
СК 4	Здатність використовувати в процесі підготовки і впровадження управлінських рішень сучасні ІКТ.
СК 5	Здатність використовувати систему електронного документообігу.
СК 6	Здатність здійснювати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій.
СК 7	Здатність розробляти тактичні та оперативні плани управлінської діяльності.
СК 8	Здатність готувати проекти управлінських рішень та їх впроваджувати.
СК 9	Здатність впроваджувати інноваційні технології.
СК 10	Здатність до дослідницької та пошукової діяльності в сфері публічного управління та адміністрування.
СК 11	Здатність у складі робочої групи проводити прикладні дослідження в сфері публічного управління та адміністрування.
СК 12	Здатність до порівняння та оцінювання вітчизняних та зарубіжних практик у сфері електронного урядування
СК 13	Здатність визначати єдині вимоги до надання електронних послуг, здійснювати моніторинг та оцінювати рівень їх надання
СК 14	Здатність визначати стан електронної готовності щодо впровадження електронного урядування на місцевому, регіональному та загальнодержавному рівнях
СК 15	Здатність до порівняння та оцінювання вітчизняних та зарубіжних практик у сфері електронного урядування

СК 16	Здатність визначати єдині вимоги до надання електронних послуг, здійснювати моніторинг та оцінювати рівень їх надання
СК 17	Здатність до організації ділової комунікації; оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань публічного управління та адміністрування
Програмні результати навчання	
1.	Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства
2.	Застосовувати норми та правила професійного спілкування діловою українською мовою.
3.	Уміти усно і письмово спілкуватися іноземною мовою.
4.	Знати структуру та особливості функціонування сфери публічного управління та адміністрування.
5.	Знати стандарти, принципи та норми діяльності у сфері публічного управління та адміністрування.
6.	Знати основні нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері публічного управління та адміністрування.
7.	Уміти організовувати та брати участь у волонтерських/культурно-освітніх/ спортивних проектах, спрямованих на формування здорового способу життя / активної громадянської позиції.
8.	Розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень.
9.	Знати основи електронного урядування.
10.	Уміти користуватися системою електронного документообігу.
11.	Уміти здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції.
12.	Уміти налагодити комунікацію між громадянами та органами державної влади і місцевого самоврядування.
13.	Використовувати методи аналізу та оцінювання програм сталого розвитку.
14.	Уміти коригувати професійну діяльність у випадку зміни вихідних умов.
15.	Застосовувати методи контролю якості у сфері професійної діяльності.
16.	Використовувати дані статистичної звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності.
17.	Застосовувати сучасні технології маркетингу та менеджменту в професійній діяльності
18.	Забезпечувати формування безпечних умов функціонування людини, суспільства, держави

19.	Уміти досліджувати та адаптувати кращі вітчизняні та зарубіжні практики у сфері електронного урядування до потреб розвитку суспільства
20.	Уміти використовувати технології та інструменти електронного урядування і електронної демократії
21.	Знати основні засади розвитку розумних міст та особливості надання електронних послуг

1. ПОРЯДОК ТА ФОРМА ПРОВЕДЕННЯ КОМПЛЕКСНОГО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Атестаційний екзамен із дисциплін на здобуття ступеня бакалавра зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» за освітньо-професійною програмою «Цифрове врядування» здійснюється відповідно до затвердженого календарного плану підготовки і складання підсумкової атестації.

Атестаційний екзамен проводиться на відкритому засіданні екзаменаційної комісії за участю не менше половини її складу за обов'язкової присутності голови екзаменаційної комісії. Кожне засідання екзаменаційної комісії оформлюється протоколом. До складання атестаційного екзамену допускаються лише ті здобувачі, які виконали в повному обсязі навчальний план, склали екзамени з усіх передбачених навчальним планом дисциплін, мають відповідний рівень знань і отримали на екзаменах позитивні оцінки.

На комплексний атестаційний екзамен виносяться освітні компоненти:

- Державне та регіональне управління;
- Основи публічного управління та адміністрування;
- Електронне врядування.

Екзамен проводиться у формі усної співбесіди. Здобувачам вищої освіти надається право вибору екзаменаційного білета, що містить 3 теоретичних питання, на які необхідно дати розгорнуту відповідь, та 1 практичне завдання (задача, ситуаційне завдання або питання з розгорнутою відповіддю). Відповіді на питання екзаменаційного білета повинні бути повними за змістом і водночас стислими за формою, логічними й аргументованими. Потрібно уникати загальних слів, без доказових тверджень, тавтології, підміни спеціальних юридичних термінів загальноживаними словами тощо.

У разі настання / продовження дії обставин непереборної сили (в тому числі на період дії військового стану і неможливості забезпечити відвідування закладу вищої освіти) здобувачам вищої освіти надається можливість скласти комплексний атестаційний екзамен дистанційно на базі платформи Teams або з підключенням відеоконференції на платформі Zoom.

2. ЗМІСТ ПРОГРАМИ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

2.1 ДЕРЖАВНЕ ТА РЕГІОНАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ

Тема 1. Основи теорії державного управління.

Соціальна природа поняття «державне управління», його мета та зміст. Державне управління як системне суспільне явище. Системні характеристики державного управління. Теорія систем та управління. Фундаментальні процеси управління: планування, організація, управління, зв'язок. Визначення моделі системи державного управління. Етапи формування моделі системи державного управління на основі системного підходу. Об'єкт державного управління та предмет вивчення.

Основні теорії державного управління: економічна теорія держави; теорія суспільного вибору (суспільний договір, «фіаско держави», мінімізація трансакційних витрат); теорія соціології (теорія держави, соціальна структура суспільства, соціальна мобільність, статус і статусні ролі); теорія менеджменту (теорія раціональної бюрократії, організовані структури управління, розподіл праці в управлінських структурах, державне адміністрування).

Еволюція дослідження предмета державного та регіонального управління. Державне та регіональне управління у системі суспільних наук, інші науки і галузі знань. Поняття, система та завдання державного та регіонального управління як навчальної дисципліни. Методи вивчення державного та регіонального управління. Мистецтво управління. Структура курсу «Державне та регіональне управління».

Тема 2. Державна влада та державне управління.

Держава як суб'єкт управління суспільними процесами. Сутність сучасної держави. Основні риси держави. Категорія влади. Державна влада як складова державно-владного механізму. Поняття та сутність функцій державного управління. Види функцій державного управління. Реалізація функцій в державному управлінні: основні проблеми.

Державне управління як система, що розвивається. Рівні державного управління: загальнодержавне управління, управління на регіональному та місцевому рівнях. Суб'єкти та об'єкти державного та регіонального управління. Принципи державного управління, механізми їх прояву і використання.

Цілі державного управління, їх юридичне та ресурсне забезпечення. Функціональна структура державного управління. Сутність і класифікація функцій державного управління. Характеристика загальних (основних) та спеціальних (спеціалізованих) функцій. Допоміжні функції. Основні напрями діяльності в системі державного управління.

Поняття та класифікація методів державного управління. Організаційно-розпорядчі (адміністративні) методи, їх переваги та недоліки. Економічні методи та їх інструменти. Правові методи. Соціально-

психологічні та неформальні методи впливу.

Сутнісні характеристики (риси) організаційної структури державного управління. Унітарна та федеративна організація державного управління. Основи побудови організаційної структури державного управління.

Моделі державного управління: світовий досвід. Структура державного управління у провідних країнах світу: інституційний, функціональний та організаційний аналізи; центральні, регіональні та місцеві органи управління, їх ієрархія, проблеми взаємодії. Використання зарубіжного досвіду державного управління у вітчизняній практиці.

Тема 3. Державне управління в окремих сферах суспільного розвитку.

Державне регулювання економіки, його цілі, функції, об'єкти. Роль держави у розвитку підприємництва. Державне регулювання структурної перебудови національної економіки. Конкурентна та інноваційно-інвестиційна політика держави, методи та інструменти. Засоби впливу на розвиток промислового і сільськогосподарського виробництва, сфери обігу і торгівлі. Управління зовнішньоекономічним сектором.

Державне управління соціальною сферою. Соціальна політика держави. Моделі соціальної політики. Методи впливу держави на розвиток соціальних відносин. Завдання державного регулювання розвитку елементів соціальної інфраструктури.

Державне управління в адміністративно-політичній сфері. Види політики держави, їх цілі, принципи формування, інструменти реалізації. Національна безпека та державне управління.

Специфіка управління у сфері культури та ідеології. Державне управління у сфері освіти, молодіжної політики, культури, науки, туризму, спорту, охорони здоров'я. Вплив держави на розвиток інформаційного простору, формування суспільної свідомості.

Тема 4. Роль різних гілок влади у процесі державного управління.

Законодавча влада та її функції. Система органів публічної влади. Законодавча влада в системі державного управління. Поняття, склад, структура парламенту, його повноваження.

Роль виконавчої влади в державному управлінні. Види органів виконавчої влади.

Судова влада у системі державного управління. Судові системи та судові органи. Здійснення судової влади.

Сутність і види суспільного контролю за владою.

Тема 5. Державне управління на регіональному рівні.

Сутність та специфіка регіонального управління. Історичні форми управління регіональним розвитком. Державна регіональна політика та політика територіально-адміністративних органів. Роль місцевого самоврядування у розвитку регіонів.

Основні напрями регіонального управління. Управління природно-ресурсним потенціалом регіону. Управління фінансовими, трудовими ресурсами. Управління інноваційною діяльністю. Роль державного

управління щодо розвитку соціальної інфраструктури регіону.

Механізми реалізації регіональної політики держави. Інституційно-правові, організаційні, фінансово-економічні та соціально-психологічні механізми реалізації. Місцеві бюджети, Державні та регіональні програми. Особливості функціонування територій з особливим статусом.

Регіональне управління та місцеве самоврядування. Централізація та децентралізація влади.

Тема 6. Система органів державної влади в Україні: конституційні основи їх функціонування, роль в управлінні.

Історичний досвід державного управління в Україні. Конституційна модель розподілу влади в Україні. Верховна Рада та державне управління. Інститут Президента та державне управління. Органи виконавчої влади України: загальна характеристика, управлінські зв'язки. «Субординація», «координація» і «реординація» між органами виконавчої влади.

Центральні органи виконавчої влади. Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади. Регіональні органи виконавчої влади.

Місцеве самоврядування у державному управлінні України. Проблеми функціонування та напрями реформування.

Тема 7. Центральні органи виконавчої влади в Україні.

Центральні органи виконавчої влади (ЦОВВ) у системі державного управління. Історія формування і функціонування. Організаційна структура та завдання ЦОВВ, їх права, компетенція, функції.

Кабінет Міністрів України як вищий орган виконавчої влади. Історичний аспект формування уряду України. Структура та порядок формування Кабінету міністрів України. Функціональні повноваження членів Кабінету міністрів України. Секретаріат Кабінету міністрів України, порядок формування, повноваження. Відповідальність Кабінету міністрів України. Акти Кабінету міністрів України.

Міністерства України та їх повноваження. Державні комітети (державні служби) України та інші центральні органи виконавчої влади: їх статус, функції.

Територіальні органи центральних органів виконавчої влади: права, компетенція, функції. Централізація та децентралізація у структурній організації державного управління.

Тема 8. Регіональні органи державного управління.

Місцеві державні адміністрації в системі державного управління. Основні завдання, правовий статус, компетенція місцевих державних адміністрацій. Повноваження, порядок формування та роботи місцевих державних адміністрацій. Структура місцевих державних адміністрацій, їх діяльність. Відносини місцевих державних адміністрацій у системі вертикальних та горизонтальних зв'язків.

Управління факультативними територіальними одиницями. Господарсько-правовий механізм діяльності територій із спеціальним статусом.

Тема 9. Місцеве самоврядування та його особлива роль у

державному управлінні.

Історичний аспект та конституційно-правові засади місцевого самоврядування в Україні. Державна політика у сфері місцевого самоврядування. Правовий статус органів місцевого самоврядування в системі державного управління. Сучасна система місцевого самоврядування в Україні: територіальна громада, представницькі органи місцевого самоврядування, виконавчі органи місцевого самоврядування, посадові особи місцевого самоврядування. Асоціації та інші форми добровільного об'єднання органів місцевого самоврядування. Особливості здійснення самоврядування в містах Києві та Севастополі.

Всесвітня Декларація місцевого самоврядування, Європейська Хартія місцевого самоврядування та проблеми функціонування інституту місцевого самоврядування в Україні.

Громадянин в державному управлінні. Поняття і основні характеристики громадянства. Права, свободи і обов'язки громадян: система закріплення. Взаємовідносини громадян і органів державного управління.

Тема 10. Внутрішня організація та управління органу державної влади.

Загальнотеоретичні аспекти організації роботи органів державної влади в Україні. Орган влади як об'єкт організації. Організація як процес і функція управління.

Сутність і особливості менеджменту органу державної влади, регламент його діяльності. Стратегічне управління та формування програми діяльності органу державної влади. Функціональний аналіз та контролінг діяльності органу державної влади. Інформаційне та комунікаційне забезпечення внутрішньої організації органу державної влади. Підготовка та прийняття рішень в органах державної влади. Зв'язки з громадськістю в системі управлінської діяльності органу державної влади. Роль та місце керівника в управлінні органами державної влади. Сутність лідерства в державному управлінні. Забезпечення законності в державному управлінні. Специфіка юридичної відповідальності в державному управлінні.

Тема 11. Державна служба в Україні.

Державна служба: поняття, риси, функції, принципи, види, організація. Система правових актів про державну службу та правовий статус державних службовців. Класифікація посад державних службовців.

Проходження державної служби та управління державною службою. Атестація державних службовців. Етика поведінки державних службовців. Управління державною службою. Державна кадрова політика. Підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації державних службовців.

Бюрократія і бюрократизм у державному управлінні: світові тенденції та вітчизняна специфіка.

Тема 12. Ефективність державного управління. Державний контроль у сфері виконавчої влади.

Маркетинг територій та інвестиційна привабливість громад. Комунікаційна стратегія та брендинг публічних інституцій.

Поняття ефективності в управлінні. Чинники та критерії ефективності державного управління. Загальна соціальна ефективність державного управління. Ефективність діяльності управлінських органів і посадових осіб. Економічна оцінка ефективності функціонування органу державної влади. Демократичні процедури визначення ефективності державного управління.

Державний контроль у сфері виконавчої влади в Україні, його зміст та правові засади. Види контролю. Здійснення державного контролю щодо виконавчої влади з боку суб'єктів інших гілок влади: парламентський контроль, прокурорський нагляд, судовий контроль, адміністративний нагляд міліції. Громадський контроль за діяльністю органів державного управління.

Тема 13. Відносини органів публічної влади в системі управління

Основні напрями взаємодії центральних та регіональних органів державної влади та органів місцевого самоврядування з трудовими колективами, підприємствами, установами і організаціями. Взаємовідносини органів державної влади й місцевого самоврядування із судовими та правоохоронними органами: органами Служби безпеки України, органами прокуратури, органами внутрішніх справ.

Взаємодія державних органів та органів місцевого самоврядування з об'єднаннями громадян. Здійснення нагляду за діяльністю об'єднань громадян. Організація роботи із запитами громадян. Державні та адміністративні послуги з боку органів виконавчої влади та їх правове регулювання. Залучення громадськості до участі в управлінні державними і суспільними справами та контролі за функціонуванням органів влади.

Тема 14. Розвиток системи державного та регіонального управління

Проблеми взаємовідносин гілок державної влади в Україні у сфері управління. Необхідність реформування системи державного та регіонального управління. Державне та регіональне управління в контексті трансформаційних та глобалізаційних процесів. Соціально-ринкова трансформація України та завдання держави щодо формування ефективної системи управління на різних рівнях. Реформування системи державного управління відповідно до стандартів публічного адміністрування, прийнятих в Європейському Союзі та країнах розвиненої демократії.

Суть та основні напрями адміністративної реформи в Україні. Концептуальні засади реформування центральних та місцевих органів влади, напрями вдосконалення управління регіональним розвитком. Базові форми децентралізації управління. Формування ефективної організації виконавчої влади як на центральному, так і на місцевому рівнях управління. Запровадження нової ідеології функціонування виконавчої влади місцевого самоврядування як діяльності щодо забезпечення реалізації прав і свобод громадян, надання державних та громадських послуг. Удосконалення механізмів правового захисту громадян у відносинах із органами державної влади. Протидія корупції в органах державної влади та органах місцевого самоврядування. Створення сучасного нормативно-правового, наукового та інформаційного забезпечення системи державного управління; зміцнення та

формування нових фінансово-економічних основ функціонування державного управління; організація на нових засадах державної служби та служби в органах місцевого самоврядування; створення сучасної системи підготовки та перепідготовки управлінських кадрів; оновлення інституту відповідальності у сфері державного та регіонального управління; запровадження раціонального адміністративно-територіального устрою.

2.2 ОСНОВИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

Змістовий модуль 1. Теоретико-історичні засади публічного врядування

Тема 1. Теоретичні аспекти публічного адміністрування.

Основні підходи до розуміння публічного адміністрування та його еволюція. Публічна та приватна сфера діяльності. Співвідношення понять «публічне адміністрування», «управління», «публічне управління», «державне управління», «громадське управління», «менеджмент». Основні напрями публічного адміністрування в Україні. Публічне адміністрування як багатопланове утворення. Предметна область публічного адміністрування: держава, політика, публічне управління й влада. Теорія публічного адміністрування як політична і правова наука. Поняття системи публічного адміністрування, її структура, принципи організації. Територіально-адміністративний аспект публічного адміністрування. Об'єкти та суб'єкти публічного адміністрування, їх класифікація. Сутність та зміст публічного адміністрування. Публічне адміністрування та державне управління. Етимологія публічного адміністрування. Світовий досвід публічного адміністрування. Особливості публічного адміністрування в Україні.

Функції та методи врядування. Функції публічного адміністрування. Методи публічної влади та публічного адміністрування. Спеціальні механізми адміністрування соціально-економічних процесів.

Принципи врядування, механізми їх прояву і використання. Закони, закономірності та принципи публічної влади та врядування. Загальнодержавний механізм публічного адміністрування. Регіональні механізми публічного адміністрування та їх узгодженість.

Тема 2. Ефективність та результативність демократичного врядування

Сучасні технології менеджменту: від Lean-управління до Agile у публічному секторі. Маркетинг публічних послуг та управління клієнтським досвідом.

Визначення ефективності та результативності публічного адміністрування. Поняття ефект, ефективність, результативність, функціональність. Ефективність державного управління та місцевого самоврядування. Комплексний та системний характер визначення ефективності публічного адміністрування.

Підходи до ефективності та її критерії. Економічна ефективність.

Соціальна ефективність. Інноваційно-інвестиційна ефективність. Ефективність проекту. Критерії відбору підходу до визначення ефективності у публічному адмініструванні.

Демократичне врядування як ефективний інструмент публічного адміністрування. Демократія, авторитаризм та тоталітаризм. Наявні інструменти демократичного врядування. Технологія вибору інструменту демократичного врядування. Місце теорії менеджменту у публічному адмініструванні. Роль мотивації публічних службовців для підвищення ефективності демократичного врядування.

Тема 3. Методологічні засади досліджень в галузі публічної адміністрації.

Управління суспільством – головне призначення публічного адміністрування. Загальний закон соціального управління – залежність управляючого впливу від стану системи та зовнішнього середовища. Закон необхідності посилення регулювання та управління суспільними процесами. Закон розмежування центрів влади та управління. Закон централізації та децентралізації влади. Закон системності організації та саморозвитку системи публічного адміністрування.

Загальносистемні методологічні принципи публічного адміністрування. Принципи, що регулюють адміністрування як соціально-політичний, соціально-економічний та соціально-культурний процеси. Застосування принципів публічного адміністрування. Основні етапи та специфіка логіко-теоретичної реконструкції соціально-політичних та адміністративно-управлінських процесів. Місце публічного адміністрування у науковому пізнанні. Наукові та ненаукові методи публічного адміністрування. Логіко-теоретичний підхід до публічного адміністрування та врядування. Реконструкція суспільно-політичних процесів. Вивчення адміністративно-управлінських процесів.

Особливості та специфіка наукового пізнання в галузі публічного адміністрування. Специфіка наукового пізнання у публічному адмініструванні. Методологія дослідження наявних суспільних процесів. Аналіз і синтез у публічному адмініструванні. Системний підхід до дослідження публічних процесів. Математичні методи у публічному адмініструванні.

Специфіка наукового знання в соціальній та адміністративно-управлінській галузях. Планування та прогнозування суспільно-політичних процесів в державі. Критерії відбору методів дослідження соціальної складової публічного адміністрування. Стратегічний підхід у адміністративній роботі публічного службовця.

Тема 4. Моделі в галузі публічного адміністрування.

Розвиток суспільних та адміністративних моделей на основі управлінських процесів. Моделі публічного адміністрування. Концепція старого врядування. Концепція нового врядування. Концепція належного врядування. Сучасні тенденції у публічному адмініструванні. Імплементация діючих моделей врядування в українську практику.

Визначення загальних підходів до формування теоретичної цілісної моделі у галузі державного управління. Поняття цілісності. Аналіз поточного стану публічного управління. Синтез цілісної моделі публічного адміністрування. Апробація та корекція моделі.

Тема 5. Культура і етика публічного адміністрування.

Етична інфраструктура публічного адміністрування. Етика та естетика. Етичні принципи у публічному адмініструванні. Архетипний підхід до визначення етичних норм поведінки публічного службовця.

Принципи та норми поведінки представників публічного адміністрування. Норма поведінки та мораль. Етичний кодекс публічного службовця. Засоби виховання публічних службовців. Роль населення у вихованні публічних службовців. Притягнення до відповідальності за порушення етичного кодексу публічного службовця.

Визначення іміджу працівника та особливості його впливу на ефективність публічного адміністрування. Поняття іміджу. Стиль публічного службовця. Інтер'єр кабінету публічного службовця. Стиль мовлення та комунікативні здібності публічного службовця. Формування позитивного іміджу та його вплив на ефективність роботи публічного службовця. Службова етика та етикет в публічному адмініструванні. Права та обов'язки публічного службовця. Професійні та особисті якості публічного службовця. Дипломатичний етикет.

Тема 6. Конфлікти та стреси в публічному адмініструванні.

Зміст та етимологія конфліктів, їх різновиди. Конфліктологія в системі соціальних наук. Історична традиція в дослідженні проблем конфлікту. Поняття "конфлікту": різноманітність інтерпретацій, специфічні риси. Предмет і об'єкт конфлікту. Проблема меж конфлікту; його соціальні функції. Механізми управління конфліктами інтересів. Головні рушійні сили конфлікту. Механізм розгортання та підстави політичного конфлікту. Проблема політичної напруженості в суспільстві. Роль влади в управлінні політичними конфліктами. Конфлікт і консенсус як способи їх розв'язання.

Конфлікти інтересів в публічному адмініструванні. Економічний конфлікт як зіткнення інтересів потреб. Ідеологічна конфронтація як ціннісний конфлікт. Конфлікти духовної сфери як ціннісна проблема.

Моральні регулятори конфліктів інтересів. Мораль та виховання як профілактика високого рівня конфліктності. Роль освітньо-виховних закладів та інституту сім'ї у регулюванні конфліктів інтересів.

Стресотворюючі фактори у публічному адмініструванні. Засоби уникнення стресів. Роль наявних конфліктологічних знань у професійному призначенні публічного службовця. Фактори, які викликають стрес. Профілактика стресових ситуацій.

Змістовий модуль 2. Сучасні механізми управління суспільним розвитком.

Тема 7. Теоретико-методичні засади управління суспільним розвитком

Взаємодія владних структур, політичних і громадських організацій та

підвищення ефективності управління на центральному і регіональному рівнях. Інститути влади та громадянського суспільства: їх взаємодія. Роль територіальної громади у публічному управлінні. Недержавні інституції публічного адміністрування. Ефективне недержавне управління суспільно-політичними процесами. Засоби масової інформації.

Сучасні тенденції суспільного розвитку. Глобалізаційні тенденції суспільного розвитку. Геополітичний вектор сьогодення України. Сепаратистські тенденції та їх вплив на державну цілісність. Міжетнічна ворожнеча. Інструменти досягнення консолідації суспільства.

Інноваційний потенціал суспільного розвитку. Інноваційний потенціал суспільного розвитку. Методи визначення інноваційного потенціалу. Індивід та суспільство у розвитку інноваційного потенціалу. Суспільство як джерело консолідованих інновацій.

Тема 8. Теорія держави та суспільство.

Теорія держави і права. Держава, основні ознаки держави. Незалежність та суверенітет. Конституційний процес. Система влади в Україні.

Громадянське суспільство і держава. Громадянське суспільство та його становлення. Координація активності громадянського суспільства в Україні. Самоорганізація населення та вплив держави на цей процес.

Особливості соціальної стратифікації в сучасному українському суспільстві. Шляхи подолання соціальної стратифікації. Соціологія як наука про суспільство. Стратифікація українського суспільства. Структура суспільства. Оптимізація соціальних страт.

Тема 9. Суспільно-політичні процеси: зміст та тенденції розвитку.

Сучасні суспільно-політичні процеси. Стабільність та розвиток суспільства. Політичні інститути. Політичні процеси у незалежній державі.

Політичні партії та громадянське суспільство. Вплив політичних партій на стан державного управління. Законодавча основа діяльності політичних партій. Плюралізм як принцип демократії. Становлення багатопартійності в Україні. Статус народного депутата України. Політичні партії в Україні. Провладні та опозиційні партії.

Тенденції сталого розвитку політичних процесів у сучасному суспільстві. Динаміка політичних процесів. Принцип публічності та прозорості. Криміналізація та відродження авторитаризму. Боротьба з корупцією. Люстрація влади.

Тема 10. Інноваційний розвиток України

Тенденції інноваційного розвитку України. Законодавче регулювання інноваційного розвитку. Інноваційна стратегія України. Інновації у публічному адмініструванні. Інноваційний потенціал.

Кадрове забезпечення інноваційного потенціалу України. Кадрове забезпечення. Система освіти в Україні. Закон України "Про державну службу". Кадрова політика у публічному адмініструванні. Публічні службовці та посадові особи. Система освіти публічних службовців.

Інформаційне суспільство як форма соціальної організації в сучасних

умовах. Інформаційне суспільство. Державна політика інформатизації суспільства. Електронні суди. Доступ до публічної інформації.

2.3 ЕЛЕКТРОННЕ ВРЯДУВАННЯ

Тема 1. Визначення та сутність системи електронного урядування.

Актуальність дисципліни. Адаптація державного управління до умов інформаційного суспільства. Впровадження системи електронного уряду як нової форми взаємодії влади і суспільства для підвищення якості державно управлінських послуг. Запровадження європейських норм і стандартів реалізації державної інформаційної політики.

Основні поняття курсу. Електронний уряд: електронне урядування. Електронна демократія: Інформаційне суспільство: Інформація. Інформаційна система. Інформаційні мережі. Інформаційна технологія. Інформаційний портал. Інформаційний продукт (продукція). Інформаційний ресурс. Інформаційне середовище електронного урядування. Електронні адміністративні послуги.

Перелік послуг, що надаються за допомогою системи "Електронний Уряд". Основні види адміністративних послуг. Індекс готовності електронного уряду. Історія виникнення е-урядування. етапи створення е – урядування. Теоретичні засади електронного урядування.

Тема 2. Етапи впровадження електронного урядування.

Концепції розвитку електронного урядування в Україні. Пілотний проект. Прототипи базових елементів е-урядування. Основні модулі електронного уряду в західних країнах. G2G – government to government. G2B – government to business. G2C – government to citizens. Основні моделі електронного урядування: континентальна європейська, англо-американська, азіатська. Принципи створення і функціонування інформаційної системи «Електронний уряд». Принцип системності. Принцип розвитку (відкритості). Принцип сумісності. Принцип стандартизації. Принцип ефективності. Принцип нових завдань. Принцип надійності. Принцип безпеки даних. Принцип єдиної інформаційної бази. Принцип пристосування (адаптації).

Переваги е-урядування. Класифікації взаємодії різних учасників у межах системи електронного уряду.

Тема 3. Електронна демократія та електронна держава.

Електронна демократія (е-демократія). Елементи електронної демократії в Україні. Сектори та інструменти електронної демократії. Е-парламент. Е-законодавство. Е-правосуддя. Е-посередництво. Е-середовище. Е-вибори, е-референдуми та е-ініціативи. Е-голосування. Е-консультація. Е-ініціативи. Е-звернення. Е-агітація. Е-підрахунок. Процес становлення електронної демократії

Тема 4. Електронне урядування як обов'язкова умова розвитку електронної демократії.

Етапи звичайного виборчого процесу відповідно до законодавства України. Електронна система виборів. Переваги електронних виборів.

Електронний парламент: поняття, сутність і мотиви впровадження. Ознаки демократичного парламенту. Принципи діяльності е-парламенту. Інформаційно-аналітичний простір парламенту. Інфраструктура інформаційно-аналітичного простору. Створення парламентських баз даних. Процес залучення громадських організацій до політичного процесу державних структур. Шляхи впливу громадських організацій на державну політику. Цифрова нерівність при впровадженні системи електронного урядування.

Цифровий розрив (бар'єр), цифрова нерівність, інформаційна нерівність. Причини виникнення та посилення цифрового розриву.

Тема 5 Особливості забезпечення діяльності електронного урядування в Україні та світі.

Digital-маркетинг у системі електронної демократії. Data-driven менеджмент: прийняття рішень на основі аналізу даних.

Основні нормативно-законодавчі акти в галузі інформації та процесів інформатизації. Основні поняття. Основні завдання Національної програми інформатизації. Законодавчі акти, що регулюють процеси інформатизації органів державної влади і управління. Основні поняття. Світова практика нормативного регулювання діяльності електронного урядування. Базові принципи електронного урядування в країнах Об'єднаної Європи. Принципи електронної демократії, якості державних послуг, доступу до державних послуг, розвиток е-освіченості, приватність і захист даних та ін.

Тема 6. Електронний документообіг як елемент електронного урядування на регіональному та місцевому рівнях.

Основні функції систем електронного документообігу. Еволюція систем управління документами. Сучасні вимоги до систем документообігу. Групова робота, управління потоком робіт, маршрутизація документів. Актуальні проблеми при впровадженні систем електронного документообігу в Україні. Вимірювання рівня ІТ-знань користувачів та рівня оснащеності державних органів комп'ютерною технікою, оцінка стану системи електронного документообігу. Електронно-цифровий підпис як основний елемент електронного документа. Законодавчі акти України щодо електронного документа з обов'язковим реквізитом - електронним цифровим підписом (ЕЦП). Диференціація електронних документів у системі діловодства: а) з ЕЦП; б) з іншим видом електронного підпису; в) взагалі не підписані. Функція електронного службового документа у юридичному контексті. Системи електронного документообігу в умовах діджиталізації України.

Тема 7. Перспективи та виклики сьогодення в контексті забезпечення безпеки в системі електронного урядування на регіональному та місцевому рівнях.

Поняття про інформаційну безпеку. Об'єкти інформаційної безпеки. Соціальний об'єкт. Технічний об'єкт. Загрози інформаційній безпеці, чинники ескалації та можливі негативні наслідки. Основні принципи забезпечення інформаційної безпеки. Цілі та завдання політики інформаційної безпеки.

Кіберзлочинність. Основні перешкоди на шляху боротьби із кіберзлочинністю. Система інформаційної безпеки відносин соціальних об'єктів у межах впровадження електронного урядування: форми взаємодії - чинник загрози - можливий наслідок - шляхи запобігання загрозам. Структура компонентів національної інфраструктури захисту інформації.

Тема 8. Електронні адміністративні послуги на регіональному та місцевому рівнях.

Елементарні та композитні державні послуги Критерії оцінки електронних адміністративних послуг. Індекс розвитку державних електронних послуг. Розроблення та реалізація електронних послуг. Вимоги до електронних процесів та електронних адміністративних регламентів. Функціональні вимоги до процесів з внутрішньої позиції установи. Фази процесів (регламентів) надання державних послуг в електронній формі. Атрибути елементарних державних послуг. Елементарні державні послуги та процеси. Сфера публічних послуг кожної країни.

3. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ З НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ЦИКЛУ ПРОФЕСІЙНОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ, ЯКІ ВІНОСЯТЬСЯ НА КОМПЛЕКСНИЙ АТЕСТАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН

ДЕРЖАВНЕ І РЕГІОНАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ

1. Еволюція дослідження предмета державного та регіонального управління. Державне та регіональне управління у системі суспільних наук, інші науки і галузі знань.
2. Концептуальні засади державної регіональної політики в Україні на сучасному етапі.
3. Правове забезпечення територіальної організації влади та регіонального розвитку.
4. Принцип субсидіарності як основа розподілу повноважень між рівнями управління.
5. Структура та повноваження місцевих державних адміністрацій в умовах децентралізації.
6. Конституційно-правові гарантії місцевого самоврядування в Україні та зарубіжних країнах.
7. Європейська хартія місцевого самоврядування та її вплив на розвиток українських громад.
8. Система органів місцевого самоврядування та їх взаємодія з органами виконавчої влади.
9. Правовий статус сільського селищного та міського голови і порядок його обрання.
10. Формування виконавчих органів місцевих рад та організація їхньої поточної діяльності.

11. Роль територіальної громади як первинного суб'єкта місцевого самоврядування.
12. Механізми об'єднання територіальних громад та оцінка їхньої фінансової спроможності.
13. Стратегічне планування розвитку регіонів та територіальних громад в умовах змін.
14. Методологія розробки та реалізації стратегій соціально-економічного розвитку територій.
15. Фінансова база регіонального управління та джерела формування місцевих бюджетів.
16. Роль міжбюджетних трансфертів у вирівнюванні рівнів розвитку окремих територій.
17. Управління об'єктами комунальної власності та підвищення ефективності їх використання.
18. Інструменти залучення інвестицій у розвиток регіональної та місцевої інфраструктури.
19. Державна підтримка депресивних територій та механізми стимулювання регіонального росту.
20. Соціальна політика на регіональному рівні та забезпечення потреб місцевих мешканців.
21. Управління розвитком житлово-комунального господарства в межах територіальних громад.
22. Екологічна безпека регіону та стратегії раціонального природокористування.
23. Організація муніципальної варти та забезпечення правопорядку на місцевому рівні.
24. Взаємодія органів місцевої влади з громадськими об'єднаннями та волонтерами.
25. Міжнародне співробітництво регіонів та участь у проектах транскордонної співпраці.
26. Роль регіональних еліт та груп інтересів у процесі прийняття управлінських рішень.
27. Використання даних статистичної звітності для моніторингу стану розвитку територій.
28. Методи аналізу та оцінювання програм сталого регіонального розвитку в Україні.
29. Формування безпечних умов життя в громадах через розвиток локальної інфраструктури.
30. Проведення прикладних досліджень для виявлення актуальних проблем жителів регіону.
31. Реалізація волонтерських та культурних проектів як засіб активізації громади.
32. Маркетинг територій та створення привабливого іміджу регіону для бізнесу і туризму.

33. Оцінювання якості управлінських послуг що надаються на місцевому та регіональному рівнях.
34. Механізми координації діяльності територіальних підрозділів міністерств та відомств.
35. Співвідношення централізації та децентралізації в управлінні державними справами.
36. Застосування сучасних технологій менеджменту в діяльності місцевих рад.
37. Планування територій та містобудівне регулювання в системі регіонального управління.
38. Особливості управління прикордонними територіями та зоною активних реформ.
39. Впровадження інноваційних моделей розвитку територій на основі Smart-спеціалізації.
40. Кадрове забезпечення регіонального управління та професійна підготовка службовців ОМС.
41. Використання методів порівняльного аналізу зарубіжного досвіду місцевого врядування.
42. Організація громадського контролю за діяльністю місцевих посадових осіб.
43. Реалізація проектів співробітництва територіальних громад для вирішення спільних завдань.
44. Вплив децентралізації на якість надання освітніх та медичних послуг у регіонах.
45. Роль державних агентств регіонального розвитку в підтримці місцевих ініціатив.
46. Забезпечення інклюзивності управлінських процесів на рівні територіальної громади.
47. Пріоритети державної політики щодо розвитку сільських територій в Україні.
48. Кризове управління на місцевому рівні в умовах надзвичайних ситуацій.
49. Сприяння розвитку малого та середнього бізнесу в межах регіональних програм.
50. Моніторинг виконання програмних результатів навчання випускників у сфері управління територіями.

ОСНОВИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

1. Сучасні концепції публічного управління та їх роль у трансформації державної влади в Україні.
2. Порівняльна характеристика класичної моделі бюрократії Макса Вебера та концепції Нового публічного менеджменту.
3. Визначення сутності публічного адміністрування як інструменту реалізації державної політики та захисту суспільних інтересів.

4. Розмежування ролей та функцій політичних керівників і професійних державних службовців у системі органів виконавчої влади.
5. Реалізація принципів прозорості та підзвітності як фундаментальних засад демократичного врядування.
6. Правове забезпечення та етапи реформування державної служби в Україні на шляху до європейської інтеграції.
7. Класифікація посад державної служби за категоріями та особливості вимог до професійної компетентності кандидатів.
8. Процедура проведення конкурсу на зайняття посад державної служби як механізм реалізації принципу рівного доступу.
9. Особливості оцінювання результатів службової діяльності державних службовців та зв'язок із системою преміювання.
10. Застосування загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування.
11. Роль академічної доброчесності у професійному становленні та щоденній діяльності публічного управління.
12. Характеристика правових форм діяльності органів публічної влади та їх вплив на правове поле держави.
13. Значення адміністративних регламентів у забезпеченні ефективності та швидкості управлінських процесів.
14. Наукові підходи до класифікації управлінських рішень за сферами впливу та рівнем складності.
15. Процес ідентифікації публічної проблеми як початковий етап циклу прийняття державного рішення.
16. Використання методів експертного оцінювання та прогнозування під час розробки стратегічних документів.
17. Порядок проведення антикорупційної та правової експертизи проектів нормативно-правових актів.
18. Система внутрішнього та зовнішнього контролю за діяльністю органів виконавчої влади в Україні.
19. Повноваження та практичне значення громадських рад при міністерствах і місцевих адміністраціях.
20. Механізми проведення громадської експертизи діяльності органів влади та врахування її результатів.
21. Впровадження ринкових інструментів у державний сектор згідно з парадигмою нового публічного менеджменту.
22. Цикл публічної політики від формування порядку денного до оцінювання отриманих результатів.
23. Поняття сервісної держави та трансформація системи надання адміністративних послуг.
24. Вимоги до стандартів якості надання публічних послуг та механізми їхнього постійного оновлення.
25. Організація діяльності центрів надання адміністративних послуг за принципом «єдиного вікна».

26. Методика моніторингу задоволеності громадян якістю отриманих послуг у публічному секторі.
27. Конституційно-правовий статус Кабінету Міністрів України як вищого органу в системі виконавчої влади.
28. Функціональні відмінності між міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади.
29. Взаємодія міністерств із державними агентствами та службами у процесі реалізації галузевої політики.
30. Способи ідентифікації та механізми захисту публічного інтересу в управлінській діяльності.
31. Розвиток соціального діалогу та партнерства між державою і недержавним сектором.
32. Побудова стратегічних комунікацій органів влади в умовах сучасного інформаційного суспільства.
33. Забезпечення права громадян на доступ до публічної інформації та обов'язки розпорядників.
34. Антикорупційна стратегія України як комплексний захід підвищення прозорості врядування.
35. Психологічні аспекти та стилі лідерства в органах публічної влади та їх вплив на ефективність колективу.
36. Формування високоефективних команд у державному апараті та методи управління людськими ресурсами.
37. Застосування технік планування робочого часу та управління пріоритетами в діяльності керівника.
38. Стратегії запобігання та конструктивного розв'язання конфліктів у професійному середовищі.
39. Особливості прийняття управлінських рішень у кризових ситуаціях та в умовах воєнного стану.
40. Методологія стратегічного планування та визначення місії і візії державної інституції.
41. Переваги та складнощі застосування програмно-цільового методу в державному управлінні.
42. Оцінювання соціальної та економічної ефективності реалізації державних цільових програм.
43. Бюджетний регламент та роль управлінця на різних стадіях бюджетного процесу.
44. Функції Рахункової палати та Державної аудиторської служби у системі фінансового контролю.
45. Правові підстави та порядок притягнення публічних службовців до дисциплінарної відповідальності.
46. Адаптація зарубіжного досвіду реформування державного апарату до українських реалій.
47. Впровадження принципів європейського адміністративного простору в діяльність органів влади.

48. Вплив процесів глобалізації та євроінтеграції на трансформацію національної системи управління.

49. Забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у публічному управлінні.

50. Пріоритети сталого розвитку в державній політиці та механізми їх реалізації на національному рівні.

ЕЛЕКТРОННЕ ВРЯДУВАННЯ

1. Сутність та передумови виникнення концепції електронного урядування в публічній сфері.

2. Світові моделі електронного урядування та перспективи їх адаптації в Україні.

3. Нормативно-правова база цифрової трансформації публічного управління в Україні.

4. Роль Міністерства цифрової трансформації у формуванні політики е-врядування.

5. Впровадження інноваційних інформаційно-комунікаційних технологій у державне управління.

6. Структура та функціональні можливості єдиного державного веб-порталу електронних послуг.

7. Механізми надання електронних адміністративних послуг для громадян та бізнесу.

8. Використання інструментів електронної демократії для залучення громадян до управління.

9. Правовий статус та технологія використання кваліфікованого електронного підпису

10. Організація роботи системи електронного документообігу в публічних установах.

11. Інтероперабельність державних інформаційних ресурсів та система взаємодії Трембіта.

12. Технології електронної ідентифікації та автентифікації користувачів у цифровій державі.

13. Моніторинг рівня електронної готовності органів влади на різних рівнях управління.

14. Вимоги до захисту персональних даних та кібербезпеки в системах е-врядування.

15. Концепція розумного міста та застосування IoT-технологій у муніципальному менеджменті.

16. Електронний уряд на місцевому рівні як чинник прозорості територіальних громад.

17. Використання Big Data для аналізу суспільних процесів та прийняття рішень.

18. Відкриті державні дані як ресурс для розвитку інновацій та антикорупційного моніторингу.

19. Дослідження та адаптація кращих світових практик е-врядування до потреб України.
20. Роль соціальних мереж та месенджерів у комунікації органів влади з населенням.
21. Оцінювання рівня надання електронних послуг через систему зворотного зв'язку.
22. Встановлення єдиних вимог до якості та доступності цифрових сервісів для громадян.
23. Цифровізація процесів підготовки та реалізації рішень у публічному секторі.
24. Застосування технології блокчейн для забезпечення надійності державних реєстрів.
25. Інструменти електронного голосування та петицій у системі електронної демократії.
26. Вплив електронного врядування на зниження рівня бюрократії та корупційних ризиків.
27. Автоматизація інформаційно-аналітичного забезпечення управлінських процесів.
28. Пошук та узагальнення цифрової інформації для формування державних рекомендацій.
29. Організація навчання та підвищення цифрової грамотності публічних службовців.
30. Використання хмарних технологій для зберігання та обробки державних даних.
31. Електронна взаємодія між органами влади різних рівнів через цифрові платформи.
32. Розробка та впровадження мобільних застосунків для взаємодії з мешканцями громад.
33. Цифровізація сфери соціального захисту та надання електронних пільг.
34. Електронна охорона здоров'я та особливості функціонування медичних реєстрів
35. Впровадження електронних закупівель як елемент прозорості державних фінансів.
36. Вплив цифровізації на структуру та культуру публічних організацій.
37. Забезпечення безперебійної роботи критичної інформаційної інфраструктури держави.
38. Методи оцінювання ефективності впровадження проєктів цифрової трансформації.
39. Використання геоінформаційних систем (ГІС) у регіональному та міському управлінні.
40. Етичні аспекти використання штучного інтелекту в публічному адмініструванні.

41. Подолання цифрового розриву та забезпечення доступу до е-послуг вразливих груп.

42. Аналіз зарубіжного досвіду створення національних порталів відкритих даних.

43. Основні концепції побудови інформаційних систем управління. Організація і засоби інформаційних технологій забезпечення управлінської діяльності.

44. Інформаційна система в управлінні людськими ресурсами в державних органах (HRMIS).

45. Цифрові інструменти волонтерства та підтримки громадських ініціатив.

46. Особливості надання е-послуг у сферах освіти та професійної підготовки.

47. Забезпечення кібергігієни в роботі посадових осіб органів публічної влади.

48. Перспективи розвитку уряду як платформи (Government as a Platform) в Україні.

49. Визначення пріоритетів цифровізації на основі аналізу потреб територіальних громад.

50. Моделювання майбутніх сценаріїв розвитку цифрового врядування та електронної демократії.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінки з підсумкової атестації виставляються колегіально з урахуванням думки усіх членів екзаменаційної комісії.

Результати атестаційного екзамену зараховуються за чотирьохбальною шкалою як сума балів, набраних здобувачем вищої освіти за відповіді на 3 теоретичні питання (до 60 балів), розв'язання практичного завдання (до 30 балів) та додаткові запитання (до 10 балів).

Відповіді на теоретичні питання оцінюються за такими критеріями (кожна відповідь окремо):

Шкала оцінювання	Рівень	Критерії оцінювання
17-20	Високий (Creative)	Правильна повна і вичерпна відповідь на поставлене запитання, продемонстровано глибокі знання понятійного апарату і літературних джерел, точність їхнього формулювання, логічність викладу, вміння аргументувати свою відповідь, аналізувати аналітичні матеріали і робити висновки, наводити приклади.
13-16	Достатній (Constructive)	Відповідь на поставлене питання в основному правильна, але є несуттєві неточності у формулюванні понятійного апарату, недостатня логічність викладу думки, окремі помилки при аналізі ситуації, формулюванні висновків, наведенні прикладів.

9-12	Середній (Functional)	Відповідь на поставлене питання загалом наведено, але немає переконливої аргументації та логічності її викладення, неточні формулювання понятійного апарату, характеристик певних об'єктів, висновків.
5-8	Задовільний (Basic)	Знання основних понять на рівні розпізнавання. Значна кількість помилок у логіці. Допомога членів комісії (навідні питання) майже не покращує якість відповіді. Відповідь показує посереднє знання основного програмного матеріалу, містить суттєві помилки при трактуванні понятійного апарату, порушено логіку викладення матеріалу, наявні окремі труднощі при аналізі даних, наведенні прикладів.
1-4	Низький (Unsatisfactory)	Відповідь на запитання неповна та містить суттєві помилки, поверхове знання понятійного апарату, значно порушено логіку викладення матеріалу, спостерігаються суттєві труднощі при аналізі даних і наведенні прикладів. Володіння лише окремими термінами.
0	Нульовий	Відповідь неправильна або відсутня

Перевірка розв'язання практичного завдання передбачає оцінювання рівня володіння здобувачем нормативними актами, техніками і методиками роботи органів влади; здатності їх використовувати в типових практичних ситуаціях, розробляти і обґрунтовувати пропозиції щодо подолання виявлених проблем і підходи до підвищення раціональності діяльності органів публічної влади, а також рівень умінь і навичок робити розрахунки при обґрунтуванні вибору рішень, формулювати висновки та узагальнення, розробляти проекти локальних нормативних актів.

Для оцінювання виконання практичного завдання використовуються такі критерії:

Шкала оцінювання	Критерії оцінювання
25-30	Повне розв'язання. Використано актуальну нормативну базу (з урахуванням останніх змін). Запропоновано інноваційні або критично необхідні рішення для органу влади. Розрахунки бездоганні.
19-24	Алгоритм правильний, але рішення стандартне («шаблонне»). Завдання розв'язано з неповним чи неточним викладенням порядку розв'язання, неточно вказані чи використані нормативно-правові акти, які розкривають технологію виконання, недостатньо обґрунтовані висновки та пропозиції.
13-18	Завдання виконано більше ніж на половину. Висновки мають загальний характер (декларативні), без конкретних розрахунків чи механізмів реалізації.
7-12	Спроба розв'язання призвела до помилкового результату. Неправильне застосування норм права.
1-6	Завдання розв'язано частково з неправильним обґрунтуванням порядку розв'язання, посилання на нормативно-правові акти відсутнє, висновки і пропозиції відсутні.
0	Завдання не розв'язано або розв'язано не вірно

Відповіді на додаткові питання оцінюються за такою шкалою:

Шкала оцінювання	Критерії оцінювання
8-10	Відповідь правильна, повна, аргументована
4-7	Відповідь в основному правильна, але є несуттєві неточності, недостатньо аргументована
1-3	Відповідь на запитання неповна та містить суттєві помилки, відсутня аргументація
0	Відповідь неправильна або відсутня

Підсумкові оцінки за результати комплексного атестаційного екзамену визначаються за 100-бальною шкалою і національною шкалою й оголошуються після оформлення протоколів засідань екзаменаційних комісій в день складання екзамену.

Шкала оцінювання результатів атестаційного екзамену:

Сума балів за результатами атестаційного екзамену	Оцінка за чотирьохбальною системою оцінювання
90-100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

Якщо сумарна відповідь здобувача оцінена комісією нижче 50 балів, він отримує незадовільну оцінку та може перескласти екзамен лише через рік у визначений час роботи екзаменаційної комісії. Здобувачам, які не склали атестаційного екзамену з поважних причин, за рішенням ректора Університету, дозволяється його повторне складання на наступний навчальний рік.

5. ЗРАЗОК ЗАВДАНЬ В ЕКЗАМЕНАЦІЙНОМУ БЛЕТІ

Варіант № 1

Екзаменаційні питання.

1. Еволюція концепцій державного управління: від класичної бюрократії М. Вебера до "Нового публічного менеджменту".
2. Повноваження та структура місцевих державних адміністрацій в умовах децентралізації влади в Україні.
3. Поняття та складові електронної демократії. Роль електронних петицій у взаємодії влади та громади.

Ситуаційне завдання.

Національне агентство України з питань державної служби запрошує на стажування молодих людей, які бажають підвищити рівень обізнаності у сфері державної служби та набути практичний досвід роботи у органах державної влади. Вимоги до кандидатів: громадянство України, вільне

володіння українською мовою, наявність освітнього рівня не нижче бакалавра або студент останніх років навчання, вік до 35 років. Тривалість стажування: від 1 до 6 місяців. Підготуйте мотиваційний лист претендента для участі у конкурсному відборі кандидатів на стажування у визначеному Вами органі державної влади, що дозволить здобути перемогу. У мотиваційному листі розкрийте питання щодо Вашого бачення подальших напрямів реформування державної служби та участі молодих державних службовців, опишіть перелік необхідних компетентностей для виконання посадових обов'язків в обраному органі державної влади, зазначте подальші плани розвитку своєї кар'єри на державній службі.

Варіант № 2

Екзаменаційні питання:

1. Принцип субсидіарності як основа розподілу повноважень між рівнями публічної влади.
2. Правовий статус сільського, селищного, міського голови: порядок обрання, повноваження та підстави припинення діяльності.
3. Інтєроперабельність державних інформаційних ресурсів. Роль системи «Трембіта» у наданні публічних послуг.

Ситуаційне завдання.

Ви — керівник відділу персоналу в органі виконавчої влади. Надійшла скарга на державного службовця щодо порушення ним правил етичної поведінки в соціальних мережах (публікація дискримінаційного контенту). Опишіть алгоритм проведення дисциплінарного провадження. Які види дисциплінарних стягнень можуть бути застосовані? Підготуйте проєкт пояснювальної записки службовця, де він має аргументувати свою позицію з огляду на засади доброчесності.

Варіант № 3

Екзаменаційні питання:

1. Розмежування політичних та адміністративних посад у системі державної служби України.
2. Механізми стратегічного планування розвитку територіальних громад: SWOT-аналіз та визначення пріоритетів.
3. Поняття «Smart City» (розумне місто). Використання ІТ-технологій та Big Data у муніципальному управлінні.

Ситуаційне завдання.

Голова територіальної громади доручив вам розробити стратегію залучення інвестицій для відновлення місцевої інфраструктури (наприклад, будівництво нового ЦНАПу або модернізація системи водопостачання). Оберіть об'єкт інвестування. Опишіть інструменти маркетингу територій, які допоможуть залучити інвестора. Сформулюйте 3 ключові переваги вашої громади, які ви висвітлите у презентаційному кейсі для бізнесу.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / В. Галуцько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко, С. Стеценко та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.
2. Бебик В., Гонюкова Л. Політичний маркетинг і менеджмент в системі публічного управління : навч. посіб. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. Київ : НАДУ, 2019. 222 с.
3. Біла-Тіунова Л., Кубаєнко А., Стрельников А. Публічна служба в Україні : навч.-метод. посіб. Одеса : Фенікс, 2023. 277 с.
4. Вороніна Ю. Є. Теорія та практика публічного управління та адміністрування : навч. посіб. Мелітополь : Колор Принт, 2020. 204 с.
5. Державна економічна політика регіонального розвитку : монографія / М. А. Латинін, С. В. Майстро, Н. В. Статівка та ін. ; за заг. ред. М. А. Латиніна. Харків : Магістр, 2017. 329 с.
6. Державне будівництво і місцеве самоврядування : посіб. для підгот. до іспиту / С. Г. Серьогіна, О. Ю. Лялюк, І. І. Бодрова та ін. Харків : Право, 2020. 212 с.
7. Оніщик В. А. Державне та регіональне управління : навч.-метод. посіб. Херсон : Олді-плюс, 2022. 166 с.
8. Електронне врядування та електронна демократія : модульний навч. посіб. : у 15 ч. Ч. 9 : Електронний документообіг. Реінжиніринг адміністративних процесів в органах публічної влади / С. П. Кандзюба, Р. М. Матвійчук, Я. М. Сидорович та ін. ; за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. Київ : ФОП Москаленко О. М., 2017. 64 с.
9. Електронне врядування та електронна демократія : модульний навч. посіб. : у 15 ч. Ч. 10 : Електронні послуги / Р. М. Матвійчук, С. П. Кандзюба ; за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. Київ : ФОП Москаленко О. М., 2017. 60 с.
10. Єрмолаєв В. М. Вищі представницькі органи влади в Україні: історія, теорія та практика. Харків : Право, 2017. 448 с.
11. Іщенко О. П. Конституційно-правові основи адміністративно-територіального устрою України : монографія / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Нац. шк. суддів України. Київ : Юрінком Інтер, 2014. 223 с.
12. Каткова Т. Г. Теорія держави і права : навч. посіб. у визначеннях і таблицях. 2-ге вид., допов. Харків : Право, 2020. 96 с.
13. Козуліна С. О., Ровинський Ю. О., Ровинська К. І. Право в публічному управлінні : навч. посіб. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2019. 174 с.
14. Костюк Т. О. Світовий досвід державного управління транскордонними процесами у вищій освіті: цінності, переваги : монографія. Київ, 2020. 300 с.
15. Ромат Є. В., Гаврилечко Ю. В. Маркетинг у публічному управлінні : монографія. Київ : Київ. нац. торг.екон. ун-т, 2018. 288 с.

16. Основи публічного адміністрування : навч. посіб. / Ю. П. Битяк та ін. ; за заг. ред. Н. П. Матюхіної. 2-ге вид., допов. та перероб. Харків : Право, 2021. 238 с.
17. Подольчак Н. Ю., Перхач О. Л., Цигилик Н. В. Маркетинг і кризовий менеджмент у публічному управлінні та адмініструванні. Львів : Вид-во Львівська політехніка, 2022. 101с. URL: <https://opac.lpnu.ua/cgi-bin/koha/opac-detail.pl?biblionumber=1138333> : <https://vlp.com.ua/node/20608>.
18. Практикум з Конституційного права : навч. посіб. / Л. Р. Наливайко та ін. ; за заг. ред. Л. Р. Наливайко. Дніпро : ДДУВС, 2018. 607 с.
19. Публічне управління та адміністрування у цифровому суспільстві: монографія / Г. В. Ортіна та ін. Мелітополь : ФОП Однорог Т. В., 2020. 194 с.
20. Публічне управління: термінологічний словник / уклад.: В. С. Куйбіда, М. М. Білинська, О. М. Петроє та ін. ; за заг. ред. В. С. Куйбіди. Київ : НАДУ, 2018. 224 с.
21. Регіональне управління : навч. посіб. / М. М. Іжа, Л. Л. Приходченко, С. Є. Саханенко та ін. ; за заг. ред. Л. Л. Приходченко. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2020. 652 с.
22. Сучасні підходи і напрями розвитку публічного управління та адміністрування : підручник / А. О. Науменко та ін. ; за ред. В. Д. Бакуменка. Харків : Майдан, 2022. 280 с.
23. Теорія держави і права : підручник / В. О. Петришин, С. П. Погребняк, В. С. Смородинський та ін. ; за ред. О. В. Петришина. Харків : Право, 2015. 368 с.
24. Теорія держави і права в схемах та таблицях : навч. посіб. / кол. авт. ; за заг. ред. Л. Р. Наливайко. Київ : Хай-Тек Прес, 2020. 296 с.
25. Фінансово-економічна політика в контексті інноваційного розвитку України : монографія. Ч. 3 / Л. В. Мельник, Н. Е. Ковшун, Н. Б. Савіна та ін. Київ : Кондор, 2022. 324 с.
26. Чукут С. А., Загвойська О. В., Цимбаленко Я. Ю. Основи електронного урядування : навч. посіб. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2022. 268 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/48921/1/E-governance_Manual_KPI.pdf
27. Чукут С. А. Розвиток електронного врядування на місцевому та регіональному рівнях. Електронне врядування та електронна демократія : навч. посіб. : у 15 ч. Ч. 7 / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. Київ : ФОП Москаленко О. М., 2017. 72 с.